

I n s t r u k c e

Ministerstva zemědělství, odvětví lesního hospodářství k uplatnění ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona č. 22/ 1997

Čj.: 178/97-5140 e.o.

Vyřizuje: Ing. J. Raba

V Praze dne

tel.: 02/2181/2415 5.11.1997

1. ÚVODNÍ USTANOVENÍ

1.1.

Tato instrukce určuje postup při kontrole dodržování ustanovení § 32 odst. 8 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), kterým byla s účinností od 1.1. 1997 stanovena povinnost vlastníku lesa používat v lese při své hospodářské činnosti výhradně biologicky odbouratelné oleje k mazání řetězů motorových pil a biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny. Cílem tohoto opatření je ochrana lesa jako složky (součásti) životního prostředí.

Tato instrukce obsahuje vymezení některých pojmů a doporučený postup vlastníků lesa, výrobců lesní techniky, organizací provádějících služby v lesním hospodářství a kontrolních orgánů.

1.2.

Podle ustanovení této instrukce se sleduje a kontroluje také, zda právnické nebo fyzické osoby provádějící těžební práce pro vlastníka (vlastníky) lesa dodržují ustanovení § 33 odst. 5 lesního zákona, podle kterého jsou povinny provádět těžební práce v lese takovým způsobem, který minimalizuje negativní dopady na lesní ekosystém.

1.3.

Podle ustanovení této instrukce se sleduje a kontroluje také, zda právnické a fyzické osoby, provádějící stavební, těžební a průmyslovou činnost, dodržují povinnost používat biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny a činit účinná opatření k zabránění úniku látek poškozujících les a přírodní prostředí podle § 13 odst. 3 písm. d) lesního zákona.

2. VYMEZENÍ POJMU

2.1.

Biologická odbouratelnost nebo rozložitelnost (dále jen odbouratelnost) je vlastnost organických látek rozkládat se vlivem mikroorganismů.

Biologicky odbouratelný výrobek je lakový výrobek, který se biologicky rozkládá, přičemž tento výrobek ani produkty jeho rozkladu neobsahují látky toxické pro faunu a floru.

2.2.

K hodnocení odbouratelnosti kapalin nebo maziv se používá mezinárodní test CEC L-33-A-93. (Biodegradability of Two - Stroke Cycle Outboard Engine Oils in Water).

Tímto testem se stanoví úbytek oleje, vyjádřený v procentech, způsobený směsnou bakteriální kulturou po 21 dnech při teplotě 25° C ve srovnání s kontrolním pokusem inhibovaným HgCl₂.

Test je přijatou zkušební metodou Evropského koordinačního výboru - oficiální instituce evropského společenství, která se zabývá vývojem a zaváděním zkušebních metod paliv a dalších médií mobilních strojů.

Tato metoda byla vyvinuta speciálně ke stanovení biodegradability (biologické odbouratelnosti) olejů pro dvoudobé závěsné motory.

Tato metoda byla doporučena pracovními skupinami CEC i pro hydraulické kapaliny, oleje k mazání řezných částí motorových pil a oleje pro dvoudobé vzduchem chlazené motory.

3. MAZIVA PRO ŘEZNOU ČÁST MOTOROVÝCH PIL ODPOVÍDAJÍCÍ POŽADAVKŮM LESNÍHO ZÁKONA

3.1.

Maziva pro řeznou část motorových pil podléhají posuzování z hlediska biologické odbouratelnosti. Posuzování se provádí podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.

Biologická odbouratelnost maziv pro řeznou část motorových pil musí být větší než 80 % za 21 dní.

3.2.

Ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona bez dalšího posuzování splňují maziva označená značkou „Ekologicky šetrný výrobek“ podle směrnice Ministerstva životního prostředí č. 02-97 „Oleje pro mazání řezných částí motorových pil“ (viz příloha č. 1).

4. HYDRAULICKÉ KAPALINY ODPOVÍDAJÍCÍ POŽADAVKŮM LESNÍHO ZÁKONA

4.1.

Hydraulické kapaliny podléhají posuzování z hlediska biologické odbouratelnosti. Posuzování se provádí podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.

Biologická odbouratelnost hydraulických kapalin musí být větší než 80 % za 21 dní.

4.2.

Ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona bez dalšího ověřování splňují hydraulické kapaliny označené značkou „Ekologicky šetrný výrobek“ podle směrnice Ministerstva životního prostředí č. 15-96 „Hydraulické kapaliny“ (viz příloha č. 2)..

5. KONTROLNÍ ČINNOST

5.1. Kontrolní orgány

Kontrolu dodržování ustanovení § 32 odst. 8 lesního zákona provádí orgány státní správy lesů (§ 47 lesního zákona), Ministerstvo životního prostředí v rámci výkonu vrchního státního dozoru (§ 50 lesního zákona), Česká inspekce životního prostředí (§ 2 zák. č. 282/1991 Sb.) a orgány vykonávající vodohospodářský dozor (část III. zák. ČNR č. 130/1974 Sb.).

5.2. Kontrolní metody

5.2.1. Terénní ověření

Orientační terénní ověření je možno provést dvěma terénními kontrolními metodami:

a) Terénní kontrolní metoda, založená na stanovení obsahu řepkového oleje na základě čísla zmýdelnění.

Touto metodou se určí, zda olej používaný při mazání řezných částí motorových pil nebo hydraulická kapalina splňují parametry biologicky odbouratelného výrobku tak, že se vzorek oleje zmýdelní v alkalickém roztoku hydroxidu draselného (KOH) a přidáním určeného množství roztoku chlorovodíku (HCl) dojde k odbarvení obsaženého indikátoru. Tím se stanoví, zda vzorek obsahuje více než 80 % řepkového oleje. Pokud nedojde k odbarvení, tak vzorek obsahuje méně než 80 % řepkového oleje.

b) Terénní kontrolní metoda, založená na kvalitativním důkazu přítomnosti rostlinných olejů a syntetických esterů v biomazivech hydroxámovým testem.

Podrobný postup při provádění hydroxámového testu:

1. Skleněnou tyčinkou nebo dřevěnou špejlí nabere z příslušného zařízení olej a tento kápneme do připravené suché zkumavky. Dávkujeme pouze jednu kapku.
2. Do zkumavky nakapeme 10 kapek roztoku I.
3. Dále nakapeme 10 kapek roztoku II.
4. Směs mírným pohybem zkumavky mícháme po dobu 2 minut.
5. Do promíchané směsi nakapeme 20 kapek roztoku III a promícháme.
6. Směs doplníme do 1/3 objemu zkumavky 96 % čistým nebo denaturovaným ethylalkoholem.
7. V případě, že se roztok intenzivně rudofialově zbarví, jedná se o olej biologicky odbouratelný.

Koncentrace biologicky odbouratelného oleje ve směsi	Intenzita rudofialového zbarvení
80 - 100 %	intenzivní (velmi tmavé)
pod 80 %	světlejší zbarvení až bez barvy při 100% obsahu minerálního oleje

V případě, že kontrolující zjistí jiné zbarvení než intenzivní rudofialové a kontrolovaný subjekt jednoznačně popře, že by do oleje přimíchal olej minerální, lze toto prokázat nebo vyvrátit pouze laboratorním rozbořem.

c) Vzorek maziva k terénnímu ověření u obou kontrolních metod je oprávněn odebírat pouze kontrolní orgán (odst. 5.1. této instrukce). Odběr vzorku provede kontrolní orgán za účasti osoby, která s mazivem nebo se strojem, pro nějž bylo mazivo určeno, v rozhodné době disponovala nebo manipulovala; není-li to možné, přizve k odběru vzorku jakoukoliv jinou zletilou osobu nezainteresovanou na výsledku kontroly.

V případě pozitivního výsledku kontroly, tedy pokud se použitou terénní kontrolní metodou zjistí, že se jedná o biologicky odbouratelný olej nebo kapalinu, sepiše kontrolní orgán protokol o odběru vzorku a provedené kontrole (viz příloha č. 3), a to ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení protokolu si ponechá kontrolní orgán a druhé kontrolovaná osoba.

5.2.2. Laboratorní hodnocení

V případě negativního výsledku kontroly, tedy pokud se použitou terénní kontrolní metodou zjistí, že se nejedná o biologicky odbouratelný olej nebo kapalinu, pokračuje kontrolní orgán odbíráním vzorku pro laboratorní rozbor pro stanovení biologické odbouratelnosti podle testu CEC L-33-A-93.

Při odběru vzorku pro laboratorní rozbor se kontrolní orgán řídí následujícím postupem:

1. Vzorky se odbírají v množství 200 ccm. Odběr se provádí pouze z provozní nádrže pomocí odběrné pipety do skleněných 200 ml nádob. Nádoby na odběr musí být suché, čisté a dokonale uzavíratelné. Odebraný vzorek musí být čitelně a přesně zajištěn signaturou zaměstnance kontrolního orgánu.

2. Ke každému vzorku musí být přiloženo jedno vyhotovení protokolu o odběru vzorku (viz příloha č. 3), který se v případě negativního výsledku kontroly pořizuje ve třech vyhotoveních. Po jednom vyhotovení protokolu obdrží kontrolní orgán a kontrolovaná osoba.

3. Pro vlastní laboratorní rozbor se oddělí 100 ccm a pro kontrolní uložení také 100 ccm.

4. Kontrolní orgán zajistí uložení vzorku tak, aby nedošlo ke zničení, záměně, upravení nebo zneužití vzorku odebraného pro provedení laboratorního rozboru a vzorku odebraného pro kontrolní uložení, zajištěného signaturou. Vzorek pro kontrolní uložení se uschovává až do ukončení správního nebo soudního řízení, pokud je v dané věci vedeno.

5. Vzorek odebraný pro provedení laboratorního rozboru doručí kontrolní orgán akreditované laboratoři k provedení laboratorního rozboru pouze v těch případech, kdy k tomu bude vyzván ústředním orgánem státní správy lesů. Vzorek doručí spolu s průvodním listem požadujícím provedení analýzy dle CEC L-33-A-93 a současně informuje o této skutečnosti kontrolovaný subjekt.

6. Akreditovaná laboratoř potvrdí převzetí vzorku. V případě, že při převzetí je patrné poškození obalu nebo jsou zřejmé jiné nesrovnalosti, vyznačí tuto skutečnost na potvrzení o převzetí vzorku.

V případě, že poškození obalu nebo jiné nesrovnalosti jsou takového druhu, že by mohly mít za následek zpochybnění důvěryhodnosti analýzy, akreditovaná laboratoř vzorek nepřevzme.

7. Náklady za provedení laboratorního rozboru akreditovanou laboratoří uhradí této laboratoři kontrolní orgán, který o provedení rozboru požádal. O případné náhradě těchto nákladů kontrolnímu orgánu se rozhodne v rámci správního nebo soudního řízení.

6. SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

6.1.

Postupem popsaným v bodě 5.2. této instrukce má také vlastník lesa možnost si ověřit, zda subjekt provádějící práce v jeho lese používá předepsané biologicky odbouratelné kapaliny.

6.2.

Podle § 9 až 14 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění, musí být výrobky viditelně označeny názvem výrobku, označením výrobce, údaji o hmotnosti nebo množství a dalšími údaji potřebnými dle povahy výrobku k jeho identifikaci, popřípadě užití.

Nelze-li prodávané výrobky označit přímo, musí je prodávající označit jiným vhodným způsobem nebo je povinen tyto údaje na požádání spotřebitele pravdivě sdělit, popřípadě doložit prohlášením o shodě (ve smyslu § 13 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů). Jedná se zejména o údaje o biologické odbouratelnosti ve smyslu zákona o lesích. ***Pokud vlastník lesa použije takto označeného oleje či hydraulické kapaliny splňuje ustanovení § 32, odst. 8 lesního zákona.***

6.3.

Doklady související s kontrolní činností, vykonávané podle této instrukce, se uchovávají nejméně dva roky ode dne provedení odběru vzorku.

6.4.

Upozorňuje se, že i masivní únik biologicky odbouratelných kapalin do životního prostředí má charakter ekologické havárie a musí být takto hlášen, evidován a odstraňován.

6.5.

Tato instrukce nabývá účinnosti dne 1. ledna 1998.

Ing. Pavel **Rybníček**,
náměstek ministra zemědělství